

mučeništvo: Vietnam,
smrt: Vietnam,
sramota vsega našega stoletja
in upanje njegovo: Vietnam.
Tudi moja sramota
in moje upanje.

III

Nekje daleč, daleč
v deveti deželi naše vesti
krvavi
pokončni, uporni brat
naše včerajšnje podobe.

Nekje blizu, čisto že v nas
preži sedmeroglavi strah,
da nas iz devete dežele naše vesti
ne pokliče kdaj težko ranjeni glas:
Na pomoč! — če si mi brat.

NOVOLETNO VOŠČILO IZ KOLORADA

Anton Ingolič

Ko sem pred petimi leti potoval po »slovenski« Ameriki, sem prišel tudi v mestece pod mogočnim Rocky Mountains v Koloradu in tam spoznal zgovorno in živahno slovensko izseljenko ter njenega bolj molčečega in bolehnega moža. Dnevna soba v njuni lični hišici je bila prenatrpana s spominki iz Južne Amerike, Japonske, tihomorskih otokov in iz mnogih evropskih držav; najštevilnejši pa so bili spominki iz slovenske deželice pod Triglavom. Ti so jima bili najdražji, medtem ko sta se z drugimi zgolj ponašala, saj sta jima jih prinesla ali poslala njuna sinova, oficirja ameriške mornarice. To, da sta imela oba svoja sinova v ameriški vojski, sem izvedel, še preden sem stopil v njun dom, saj sem že z ulice zagledal v oknu levo od vežnih vrat precej velik bel list, na katerem je bilo natisnjeno z velikimi črnimi črkami: OBA NAŠA SINOVA SLUŽITA V MORNARICI. Nekoliko manjši list, toda z istim napisom, sta imela tudi na šipi levih avtomobilskih vrat. Koderkoli smo

se peljali — in pokazala sta mi precejšen kos te čudovite dežele — so se ljudje prav zaradi tega lista ozirali po avtomobilu, na kar sta bila nadvse ponosna.

Od takrat smo si poleg novoletnih čestitk izmenjavali samo še razglednice in turistične prospekte slovenske oziroma koloradske dežele, ki je, kolikor sem mogel videti, ena najlepših severnoameriških dežel. Tudi za letošnje Novo leto sem dobil voščilo iz Kolorada. Toda pod novoletnimi željami je bil še pripis, napisan, kakor tudi voščilo, z nekoliko veliko žensko in značilno ameriško pisavo: *Vrnil se nam je en sin. Bil je eno leto v Vietnamu. Drugi odhaja tja. Hudo je, hudo.*

Nič več.

Toda ali ni to dovolj? Dva ameriška vojaka čiste slovenske krvi uničujeta vietnamsko ljudstvo in deželo. Njun oče je zapustil svoj rodni kraj, ki je bil tedaj še pod avstrijskim cesarjem, ne samo zato, da bi si prek oceana našel boljši kruh, marveč, kakor mi je povedal, tudi zato, da se ne bi tepel za koristi, ki so bile tuje njemu in njegovemu narodu, oba njegova sinova pa v daljni azijski deželi ubijata Vietnamce, ki niso ne Amerikancem ne Slovencem storili najmanjše krivice in prizadeli najmanjšega zla, tepeta se za koristi, ki so tuje tako narodu, h kateremu se še vedno štejeta njuna starša, kakor so tuje tudi narodu, h kateremu se prištevata onadva. Sta mati in oče še ponosna, da oba njuna sinova služita v ameriški vojski? Si to še štejeta v posebno čast? Imata na svoji hišici v oknu levo od vežnih vrat še tisti beli list s črnim napisom: OBA NAŠA SINOVA SLUŽITA V MORNARICI? Se še vozita z listom iste vsebine po prečudoviti koloradski deželi?

Po pripisu k njunemu letošnjemu voščilu bi sodil, da ne.

UMETNIŠKO IN LITERARNO ŽIVLJENJE NA OSVOBOJENEM OZEMLJU JUŽNEGA VIETNAMA

*Prevod iz knjige
»Vietnamese Studies«*

Na vsak kraj v Južnem Vietnamu lahko vsak hip brez predhodnega svara pade ameriška bomba iz zraka ali topniški izstrellek. Vseeno pa se na osvobojenih področjih ob vsakem času, kjer je kakšna umetniška prireditev, igra ali filmska predstava, zbere velika množica gledalcev.

Vzemimo za primer okraj Cuchi, ne daleč od Saigona. Tam so Američani v eni izmed očiščevalnih akcij na nekaj vasi dvajset kilometrov od Saigona odvrgli 180.000 izstrelkov najrazličnejših kalibrov od 105 mm do 203 mm; sto-